

ԵՐԿՐԷՆ ԴԷՊԻ ԵՐԿՐԷՆ

ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՈՐԴԻՆԵՐԸ

Ամէն մարդ, որ աշխարհ կու գայ կը տեսնէ բնութեան արեւաշող գեղեցկութիւնները, կ'ըսէ՝ ապրիլ կ'ուզեմ, ոչ ոք կ'ուզէ մեռնիլ, թէեւ կը վախճայ մահէն, բայց չի կրնար խոյս տալ մահէն: Ու կը սիրէ ապրիլ կեանքը, ոչ թէ անցողական ժամանակով, այլ յաւերժալոյս տեւողութեամբ, առանց որ տարաբախտ օր մը՝ սպառնի իր կենաց օրերը մահաշունչ հանգրուանի մը վրայ:

Անոնք որ Աստուծոյ հաւատով ջահաւորուած՝ արացած կեանք կ'ապրին, անոնց մէջ արմատացած է անմահութեան ձգտումը ու կը ներգգան յաւերժութեան գաղափարին կենսութաբախտ տրոփումները իրենց սրտին մէջ:

Կրնամ ըսել քառին ճշգրիտ իմաստով, որ ո՞րքան դժնետեսիլ պիտի ըլլար կերպարը այն անբարիշտ մարդուն, որ կանգիտանայ իր մէջ այդ կենսական ու բնածին զգացումին առկայութիւնը:

Նշած են սնապաշտութեամբ սնած հանճարեղ իմացականութիւններ, որոնք իրենց մթաստուեր վախճանին չհասած, հարկադրուած են խոստովանիլ Տիեզերական Հոգիին ու իմաստութեան գոյութիւնը:

Իրապէս, ո՞րքան խելապական պէտք է ըլլայ անաստուած մը, որ հաւատայ, թէ մարմնին հետ հոգին ալ կը մեռնի ու կ'անհետանայ:

Յիսուսի հրաշալոյս յարութեան յաղթանակը մահուան վրայ, նախապատգամն է մեր իսկ յարութեան:

Ան՝ սկիզբն է ու առաջին յարուցեալը բոլոր մեղեցեալներու յարութեան:

Մահուան սոսկատեսիլ ուրուականը, ա՛յ անգոր է ու չի կրնար մարդկային կեանքին ըմբացփն վրայ տարածել իր կարաթոյր արատը:

Ինչպէս մահուան մէջ շարունակուեցաւ ու երբեք չընդհատուեցաւ Փրկչին կեանքը, մեռնէ եւս, որպէս իր մարմնոյն անդամները, կը հաւատանք որ երկրի հորիզոնէն անդին կեանքը պիտի շարունակէ իր ուղեւորութիւնը դէպի երանութեան աշխարհը:

Ահա թէ ինչու Առաջին Յարուցեալին փառաւորեալ հրաշքին հաւատացողներս կ'ընդունինք, որ մահկանացունքն ուս համար, ա՛յ՝ չկայ մահ, չկայ գերեզման, չկայ վախճան, այլ կայ միայն մինչ ու ներշարան, աներկոյ օր, անապականացու մարմին եւ յաւերժալոյս հայրենիք:

Հայրագորով Աստուծոյ հանդէպ մեր սէրը պէտք է ըլլայ անպարագելի ու համապարփակ:

Ոչինչ տուած կ'ըլլանք մեր երկնաւոր Հօր, եթէ մեր ամբողջական սէրը չնուիրաբերենք Իր տիեզերական փառքին:

Վերապահութիւններով ու վարանումներով կոտորակուած սէրը, սէր չէ, այլ կեղծիք է, եւ Ամենագոր Աստուծոյ հանդէպ ցուցաբերուած այսպիսի սահմանաւոր ու հիւանդ սէր մը մահացու մեղանշում մըն է:

Մեր մեքէին սիրազեղ համարտրոփումներով, բոլոր բուռն ցանկութիւններով ու մեր սիրոյ հրապառ

զգացումներով կրնանք միանալ ու նոյնանալ Աստուածային էութեան հետ:

Երբ մէկը կը սիրես անխառն զգացումներով, ով որ ըլլայ այդ մէկը, մարդ կամ անասուն, ա՛յ այդ սիրոյդ նշանակէտը կը դառնայ, հոգիիդ ու իմացականութեանդ համագրաւիչ ազդակը:

Ձեռ կրնար սրտիդ կէսը Աստուծոյ տալ եւ միւս կէսը մեղքիմբռնակալին:

Մահասարսուռ մեղք կը գործես, երբ շարքուսն բոլոր օրերը եւ բոլոր գիշերները, ստրկային ծնրադրութեամբ կը խոնարհիս Մամոնայի կուռքերուն առջեւ եւ կիրակի օրերը ձեռապաշտօրէն քանի մը ողորմելի վայրկեաններ կը նուիրաբերես Պարգեւատու Աստուծոյ:

Այս պարագային, բոլոր քաղմատարած աղօթքներդ, բոլոր վառած մոմերդ եւ բոլոր ջերմագին աղերսներդ թիզ մը երկինք չեն քարձրանար ու արձագանգ գտնելու երկնային ոլորտներուն մէջ:

Արդարներու եւ քարեպաշտներու սրբակեաց վարժով պիտի ապրիս յարուցեալ կեանք մը, եթէ կ'ուզես դուն ալ՝ վախճանած սուրբերուն նման փառաւորուիլ այն աշխարհին մէջ, ուր՝ կը քաջաւորէ տիեզերքի ԱՐԱՐԻՉԸ:

Հարաւային Գալիֆորնիոյ մէջ ծնած քսանամեայ հայ ուսանողուհի մը, իր ալեգարդ մեծ մօրը ոսկրուտ ձեռքերը ափերուն մէջ առած՝ հետեւեալ գորովալից հարցումը կ'ընէ անոր,

- Գիտե՞ս մեծ մայրիկ, լսե՞ր եմ հայրենիքէն Լոս Անճելէս ներգաղթած ընկերուհիներէս, որ երեւանի մէջ բժիշկ մը կայ, որ ծերերու կեանքին վերակենդանութիւն կու տայ: Կ'ըսեն թէ անհաւատալի բուժումներ կը կատարէ: Լաւ կ'ըլլայ, որ դուն ալ երթաս անգամ

մը Հայաստան ու տեսնես այդ բժիշկը: Վստահ եմ, երբ վերադառնաս՝ դուն քեզ աւելի վերանորոգուած ու երիտասարդ պիտի զգաս:

Ութսունամեայ մեծ մայրիկը հիասմանէ գրաւչութիւն մը ունէր: Կենսութախ աչքերը չէին հետեւած ժամանակի անիւրն աւերումներուն: Իր խորահաւատ քարեպաշտութիւնը եւ աղօթանուէր վերացումները վանքեր էին ալեւորութիւնը իր ճառագայթող դիմագիծէն:

Լսեմք մեծ մօրը պատասխանը ուղղուած իր թոռանը:

- Անուշիկս, այս տարիքիս, կ'ուզես որ Հայաստան երթամ, որ բժիշկը վերակենդանութիւն տայ կեանքիս: Բայց ես արդէն՝ վերանորոգուած կեանք կ'ապրիմ, առաւելապէս՝ յարուցեալ կեանք մը, որ զիս երիտասարդ կը պահէ: Ճերմակ մազերս չեն ծերացներ զիս: Եթէ դուն ալ ինծի պէս յարութեան կեանք ապրիս՝ քեզմէ հեռու կը պահես ծերութիւնը:

Շրջենք պահ մը պատկերը եւ մօտենանք սա՛տեղավառ բոնկումներէ խանձած հոգիներուն: Ի՞նչ ըսել կ'ուզեն մեզի այդ անուղղայ անբարիշտները իրենց օղակարկառ բռնացմանով, իրենց խելացնոր քացականչութիւններով, յեղափոխաշունչ գաղափարախօսութիւններով, որոնք կ'ուզեն աշխարհի կարգ ու սարքը շրջել, ճշմարտութիւնը խոշտանգել, քրիստոնէութեան երկհազարամեայ ֆաղափարութեան հիմքերը սարսել...:

Նոյն պէս նայեցէք սա երիտասարդներուն, որ Սուրբ Գիրքը իրենց ձեռքին մէջ բռնած եկեղեցի կ'երթան աղօթելու: Անոնց հաւատքին բոցը ոչ կը շիջի եւ ոչ կը նուազի:

Ի՞նչ քանն է, որ շողարձակում կու տայ անոնց կենսութախ կեանքի արտայայտութիւններուն: Գաղտնիքը

անոնց գերզգայուն վերացումներուն տարրեր տեղ մըն է, որ տեւապէս գիրենք Աստուծոյ լոյսին մէջ կը պահէ: Անոնք իրենց հաւատքին ներշնչումը կ'առնեն յարուցեալ Փրկչին սիրոյ յաւերժալոյս պատգամներէն:

Անոնց յոյսերուն, իղձերուն եւ իտէալներուն անասան յենարանը Տիեզերքի Արարիչն է: Որուն կ'ապահին, երբ փորձութիւններու փրփրադէզ ալիքները կը սպառնան վտանգել իրենց Քրիստոսանուէր կեանքին ապահովութիւնը: Որքան ալ տարիներու խնդրումէն ծանրանան ծերութեան տկարութիւնները, անոնք հոգեւորապէս կը մնան մշտակենդան ու անպարտելի:

Այսպէս է նոր մարդը, բարեպաշտ մարդը, յարուցեալ մարդը, որ իր վերջալոյսի շողերուն մէջ անգամ՝ մահուան ահագոյցիկ ազդարարութիւնները կը դիմագրաւէ հերոսաւայել մահառումով:

Նոր ու յարուցեալ սիրտ մը, որ առջուն է սիրոյ եւ հաւատքի գեղումով, մշտնջենապէս կը բարախէ կենսութիւնը:

Մարդկային բոլոր բարոյական յատկանիշներէն կոդոպտուած անասունածութեան ախոյեանները կ'ապրին խարուած կեանք մը, խարուած ոչ թէ ուրիշներէն, այլ իրենց իրենցմէ: Եւ կը գոյատեւեն երկրի վրայ, որպէս կենդանի մեռեալներ: Անուն մը ունին միայն, որ ողջ են ու կը շնչեն:

Պատկերամարտութեան ժամանակ, Բիւզանդիոնի Լեւոն Կայսրը գաղտնի հրաման արձակեց, որ բանտին մէջ գլխատեն Բերիլոս եպիսկոպոսը, որ ձերբակալուած էր ի նպաստ ուղղափառութեան իր մղած կատաղի պայքարին համար:

Բերիլոս՝ Կայսեր հին բարեկամն էր եւ իր նուիրապետական աստիճաններուն բարձրացումը եղած էր Կայսեր հրամանով:

Երբ դահիճները մահապատիժը գործադրելու եկան, եպիսկոպոսը ծունկի եկաւ եւ գրեց հետեւեալ երկտողը, խնդրելով դահեապետէն, որ զայն անպայման Կայսեր յանձնէ:

«Վեհափառ Տէր, միշտ ալ ուզած ես պատուել քու հին բարեկամը:

«Սարկաւագութենէ բարձրացուցիք զիս արեղայութեան, արեղայութենէ վարդապետութեան, վարդապետութենէ եպիսկոպոսութեան եւ հիմա մեծագոյն շնորհը կ'ընես, պատուելով զիս մարտիրոսութեան սրբազնագոյն տիտղոսով, շնորհակալ եմ»:

Կայսրը կարդալէ ետք այս սրտառույ տողերը, սաստիկ յուզումէն ցնցուեցաւ:

Եւ անմիջապէս հրամայեց, որ մահապատիժը չգործադրուի:

Բայց Սուրբը գլխատուած էր արդէն:

ՎԱՐԴԱՆ Ա. ՔՀՆՅ. ՏԻԻԿԵՐԵԱՆ